

Γράφει η ΜΑΡΙΑ ΜΑΡΑΓΚΟΥ

Η έκθεση του Μανώλη Μπαμπούση στην «Ιλεάνα Τούντα»

Επισημότητα και κριτική

Η αθηναϊκή παρουσία του καλλιτέχνη είναι η συνέχεια μιας άλλης μεγαλύτερης και πληρέστερης έκθεσης, που έγινε στο Κέντρο Μοντέρνας και Σύγχρονης Τέχνης της Σπείζια.

Ο Μπρούνο Κορά (Bruno Cora), διευθυντής του Κέντρου, φιλοξένησε την πρώτη μεγάλη αναδρομική έκθεση του Μπαμπούση με τον τίτλο «Κατοχές». Κύκλοι του βλέματος στα αντικείμενα και τους κλειστούς χώρους, του φωτογράφου που με καθαρότητα παρουσιάζει έργων των τελευταίων 20 χρόνων.

Το 1970 στο 2005

Εχει ενδιαφέρον να παρατηρεί κανείς πως το τέλος της δεκαετίας του 1970, ένα αγροτικό νεκροταφείο μπορεί να υπάρχει σε ένα έργο του 2005, στα στρωμένα τραπέζια ενός εστιατορίου δίχως πελάτες.

Αυτή είναι και η αξιοπιστία που κερδίζει ο καλλιτέχνης μέσα από το ντοκουμέντο της δουλειάς του, ένα βιβλίο δηλαδή που ορίζει έργα, χρόνο και συνέχεια.

Ο Μανώλης Μπαμπούσης, στην κορύφωση της πορείας του, όπως

ευκολα διαπιστώνει ο θεατής του στην Ιλεάνα Τούντα, πυκνώνει τη διάχυση των θεμάτων-αφορμών στην ουδετερότητα των χώρων, επισημών και μη, δηλώνοντας εξ αρχής μια στάση κριτική, η οποία και τον συνδέει με το παρελθόν της δουλειάς του και τον ακολουθεί έως σήμερα.

Θυμίζουμε, τους πλανόδιους μουσικούς, τα νοσοκομεία, τις τράπεζες και τα γραφεία του Δημοσίου, τα μηχανήματα αυτόματης ανάληψης χρημάτων και τα πρόσωπα των δημοσίων λειτουργών.

Αναδρομή μνήμης

Αυτή η μικρή αναδρομή της μνήμης είναι απαραίτητη στη συγκεκριμένη περίπτωση, ακριβώς επειδή η μία εικόνα συνδέεται άρρηκτα με την άλλη, παρά τη διαφορετικότητα των θεμάτων και των εννοιών που παρέχονται στην κάθε φωτογραφική ενότητα.

Με τη συνέπεια της εικόνας του, ο Μπαμπούσης κτίζει το profil του πρώτου, μαζί με τον Στέλιο Σκοπελίτη, καθαρού εικαστικού-φωτογράφου στην Ελλάδα. Εκείνοι που ιστορικά προηγούνται είναι μορφές εξαισίες, όπως η Βούλα Παπαϊωάννου, ο Μελατζής, ο Τλούπας, που η ίδια η εποχή τους και οι ιδιαίτε-

Έργο του Μανώλη Μπαμπούση

ρότιτες τους εντάσσουν στην κατηγορία του «ρεπόρτερ». Από την άλλη, καλλιτέχνες όπως ο Νίκος

Κεσοανλής και ο Γιάννης Ψυχοπαίδης, αργότερα, χρησιμοποιούν και τη φωτογραφία ως μέσον. Πα-

ράλληλα, οι λεγόμενοι φωτογράφοι, τουριστικής ή κοινωνικής φωτογραφίας, συνθέτουν μίαν άλλη κατηγορία, που δρα παράλληλα αλλά με διαφορετικό ενδιαφέρον και ματιά.

Θα χρειαστεί να φτάσουμε στις δύο τελευταίες δεκαετίες του 20ού αιώνα για να δούμε την εικαστική φωτογραφία σε πλήρη ανεξάρτηση με τη νεότερη γενιά καλλιτεχνών, όπως ο Πάνος Κοκκινιάς, για παράδειγμα.

Ο Μανώλης Μπαμπούσης θα λέγαμε ότι είναι ο πρώτος που βάσει δυνατά μεταφυσικά ζητήματα πέραν της αναπαράστασης της πόλης ή του χώρου και φέρνει τα ζητήματα αυτά στη δυναμική του παρόντος.

Ο χώρος του συνδέεται πάντα με την αρχιτεκτονική δομή και τις σημασίες της, φθινές ή πολυτιμες, πάντα με την ευαίσθητη ματιά ενός καλλιτέχνη που μεταθέτει την αφήγηση στο πυκνό συναίσθημα, γραμμένο απολύτως μινιμαλιστικά.

Χωρίς πρόσωπα

Η συνειδηση της ματιάς του καλλιτέχνη στα πράγματα συμπίπτει με τη δόξα της ανθρώπινης παρουσίας, μέσα από την απουσία της. Σπάνια ο Μπαμπούσης καταγράφει πρόσωπα, αντίθετα οι ανθρώπινες φιγούρες μετέχουν στο δομημένο τοπίο ως στοιχεία γεωμετρικά.

Παράλληλα, τα άδεια πολυτελή γραφεία ενέχουν τον άνθρωπο ως μη υπαρκτή παρουσία, που διαπερνά υπόγεια το φιλμ και την επεξεργασία του. Με έναν τρόπο, η εικόνα διατρέχει συνέχειες και ασυνέχειες του γεωγραφικοανθρωπολογικού χώρου, παραμελώντας την αφήγηση των εντόπιων συνθηκών.

Ούτως ή άλλως, το έργο του Μανώλη Μπαμπούση έχει υποσκελίσει την τοπική θεματική και έχει περάσει στο πεδίο ενός διεθνούς πνευματικού διαλόγου, όπου η δράση του χώρου ή των χώρων της κοινωνίας διαπραγματεύεται με την εμμονή της ανακατάταξης του.

Εικόνες που κεντρίζουν στη δημιουργία ενός super θεάματος μέσα στο ίδιο το θέμα και εικόνες περισσότερο ταπεινές, ενός ντεκόρ του μη οικείου, όπου η πλοκή και η αφήγηση απέχουν χάριν του προδιαγραφμένου γεγονότος που απευθύνεται στην κοινωνία των ανθρώπων.